9. 7. 2015

ID: 98318

Těžká újma

Důsledky spojené se zahájením insolvenčního řízení jsou závažné a dochází u nich k ohrožení pověsti údajného dlužníka, který musí čelit následkům spojeným s uvedenými oznámeními. Proto podáním návrhu na insolvenční řízení založeného na smyšlených a neexistujících skutečnostech, které byly navrhovatelem jen účelově uvedeny se záměrem vyvolat důsledky spojené s podáním takového návrhu, a zanesením těchto informací do insolvenčního rejstříku, jenž je veřejnou internetovou sítí, dochází k uvedeným vážným důsledkům. Z těchto důvodů je možné je považovat za jinou vážnou újmu ve smyslu § 184 odst. 1 tr. zákoníku. Sdělením nepravdivých informací v insolvenčním návrhu dochází na základě zákonem stanoveného postupu soudu i k naplnění kvalifikačního znaku spáchání činu veřejně přístupnou počítačovou sítí (§ 182 odst. 2 tr. zákoníku).

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 8 Tdo 1352/2014, ze dne 26.2.2015)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání obviněného M. Č. proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 27. 5. 2014, sp. zn. 4 To 65/2014, který rozhodl jako soud odvolací v trestní věci vedené u Okresního soudu Brno-venkov pod sp. zn. 30 T 122/2012, tak, že podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. se dovolání obviněného M. Č. odmítá.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu Brno-venkov ze dne 25. 11. 2013, sp. zn. 30 T 122/2012, byl obviněný M. Č. uznán vinným přečinem vydírání podle § 175 odst. 1 tr. zákoníku a přečinem pomluvy podle § 184 odst. 1, 2 tr. zákoníku, kterých se podle skutkových zjištění dopustil tím, že jako pověřený manažer – zaměstnanec společnosti Europé Integrée, spol. s r. o., (dále jen „společnost Europé“), dne 23. 4. 2012 vyhotovil písemnou výzvu „Oznámení o zahájení kroků k zajištění práv poškozených“, doručenou poškozenému poštou dne 30. 4. 2012, ve které vyhrožuje zaujetím opatření vedoucích k zajištění práv společnosti Europé, dále V. E. (roz. B.) a dalších osob uplatňujících vůči poškozenému Advokátní kanceláři JUDr. K. T. a jeho osobě finanční kompenzace za majetkové škody nebo škody nemajetkové povahy, a nutil poškozeného s podmínkou, že potom své učiněné úkony vezme zpět, k tomu aby
1. ve lhůtě do 3 dnů od doručení zaslaného sdělení ze dne 23. 4. 2012 formou elektronickou a dále korespondenční vrátil společnosti BUDO CENTRUM, s. r. o., přijaté plnění ve výši 1.350.000,- Kč s úrokem a náklady, které si jednatel společnosti určí, a to v rámci narovnání právního stavu věci samé (exekuce),
2. ve stejné lhůtě uhradil V. E. částku 500.000,- Kč a 2.400.000,- Kč, a to převodem na bankovní účet obviněného vedený u společnosti Tatra Banka, a. s., jako náhradu újmy způsobené na jejich právech a majetku,
3. v téže lhůtě vzal v plném rozsahu zpět žalobu vedenou Krajským soudem v Brně pod č. j. 5 Cm 143/2011,
4. uhradil obviněnému na bankovní účet náhradu nákladů spojených s podáním jeho výpovědi ze dne 14. 11. 2010 ve výši 10.500,- Kč, pod variabilním symbolem,
5. uhradil na účet společnosti Europé náhradu zmařené investice spojené s financováním odkupu nemovitosti E. E. v částce 976.620,- Kč na účet, 6. H. Č. uhradil za bezdůvodné a účelové, bezdůvodné a nemorální vypovězení plné moci v kauze, která měla být poškozenému známa, náhradu nemajetkové újmy vyčíslené v penězích ve výši 1.500.000,- Kč na účet,

tedy žádal zaplatit celkovou sumu ve výši 6.737.120,- Kč, kdy později svoji výhrůžku splnil tím, že dne 26. 4. 2012 podal ke Krajskému soudu v Brně „Návrh na prohlášení konkurzu na majetek odpůrce“, kde jako dlužníka označil JUDr. T. K., vedený pod sp. zn. KSBR 38INS 10267/2012-A-2, jenž byl později usnesením Vrchního soudu v Olomouci dne 17. 7. 2012 odmítnut, ačkoli si byl plně vědom, že jeho nároky jsou zcela neopodstatněné a vymyšlené, údajně vzniklé v souvislosti s majetkovým zajištěním půjčky ve výši 1.200.000,- Kč poskytnuté dne 14. 7. 2010 klientem Advokátní kanceláře JUDr. K., věřitelkou M. Š. dlužníkovi V. E., zastoupené obviněným, se splatností ke dni 15. 3. 2011, kdy však tato půjčka nebyla řádně a včas splacena a ze strany poškozeného Advokátní kanceláře JUDr. K. byly později uplatněny všechny formy zajištění výše uvedené půjčky, na což si obviněný dne 24. 8. 2011 stěžoval u České advokátní komory, která jeho stížnost dne 14. 10. 2011 vyhodnotila jako nedůvodnou, přičemž si byl vědom, že podáním výše uvedeného návrhu k insolvenčnímu soudu by závažně poškodil Advokátní kancelář JUDr. K. i jeho osobu, neboť by zahájené insolvenční řízení poškodilo dobré jméno jeho advokátní kanceláře v Brně a dobré jméno jeho osoby, a ztížilo by tak jeho společenské uplatnění, kdy dále obviněný odeslal dne 23. 7. 2012 e-mailovou poštou na e-mailovou adresu poškozeného zprávu, ve které slovně napadá JUDr. T. K. a doslova uvádí „asi vám pohrůžka insolvencí a trestní oznámení nestačilo“, a dále vyhrožuje, že poškozeného fyzicky napadne způsobem ve spisu uvedeným.

Za tyto trestné činy a sbíhající se přečin zanedbání povinné výživy podle § 196 odst. 1 tr. zákoníku, jímž byl uznán vinným rozsudkem Okresního soudu v Šumperku ze dne 11. 2. 2013, sp. zn. 1 T 100/2012, ve spojení s usnesením Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 3. 4. 2013, sp. zn. 2 To 77/2013, a sbíhající se přečin vydírání podle § 175 odst. 1 tr. zákoníku, jímž byl uznán vinným rozsudkem Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 4. 4. 2013, sp. zn. 3 T 191/2012, ve znění rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 8. 8. 2013, sp. zn. 10 To 156/2013, byl obviněný podle § 175 odst. 1 tr. zákoníku odsouzen za použití § 43 odst. 2 tr. zákoníku k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání třiceti čtyř měsíců, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání pěti let. Podle § 82 odst. 2 tr. zákoníku byla obviněnému uložena povinnost ve zkušební době podle svých sil uhradit způsobenou nemajetkovou újmu. Podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku byl zrušen výrok o trestu z rozsudků Okresního soudu v Šumperku ze dne 11. 2. 2013, sp. zn. 1 T 100/2012, ve spojení s usnesením Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 3. 4. 2013, sp. zn. 2 To 77/2013, a Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 4. 4. 2013, sp. zn. 3 T 191/2012, ve znění rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 8. 8. 2013, sp. zn. 10 To 156/2013, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněnému uložena povinnost nahradit poškozenému JUDr. T. K. nemajetkovou újmu ve výši 100.000,- Kč.

Krajský soud v Brně jakou soud odvolací usnesením ze dne 27. 5. 2014, sp. zn. 4 To 65/2014, odvolání obviněného podané proti uvedenému rozsudku soudu prvního stupně podle § 256 tr. ř. zamítl.

Proti tomuto usnesení odvolacího soudu podal obviněný prostřednictvím obhájce dovolání s odkazem na dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř., v němž uvedl, že jako předseda Sdružení pro čistotu práva se dlouhodobě snaží přispět k lepšímu fungování práva a posílení právní jistoty a efektivně zakročit proti protiprávním postupům advokáta T. K. Vzhledem k dlouhodobosti řešení soudních sporů klasickou soudní cestou považoval za nejefektivnější způsob, jak nejrychleji pomoci poškozeným, podat návrh na zahájení insolvenčního řízení. Tento úkon měl na poškozeného působit jako běžná žaloba, tzn. jednak varovat další lidi před jeho činností, a jednak přimět poškozeného k poskytnutí požadovaných plnění. Jde o typicky soukromoprávní úkon, v němž nalézací i odvolací soud překvapivě spatřily porušení norem trestního práva, a to i přesto, že orgány činné v trestním řízení neprokázaly, že by si byl vědom skutečnosti, že obviňuje jinou osobu nepravdivě, ani toho, že by pro

jiné osoby žádal, co jim v souladu s právem nenáleželo. V jednání mu kladeném za vinu nebyl prokázán škodlivý následek, jelikož nebylo řádně zjištěno, že údaje uvedené v insolvenčním návrhu byly nepravdivé, a soud se měl zabývat i tím, zda věděl o jejich nepravdivosti nebo s ní byl alespoň srozuměn. Vedle nedostatků v subjektivní i v objektivní stránce postrádá jemu za vinu kladený čin i tzv. kauzální nexus mezi jednáním a následkem, a ani nevykazuje další znaky uvedených trestných činů. Posuzovaný čin měl být v souladu s principem ultima ratio projednán nanejvýš v řízení soukromoprávním.

Obviněný nepovažoval údaje, které do návrhu na insolvenční řízení uvedl, za nepravdivé a zdůraznil, že pouze podal návrh na zahájení řízení, jejž odeslal soudu, v čemž nelze shledávat naplnění znaků sdělení nepravdivých informací ve smyslu § 184 tr. zákoníku, neboť by v takovém případě většina neúspěšných žalob musela být označena za pomluvu. Výkon soukromého práva nemůže být považován za trestný čin, když navíc svým jednáním směřoval k odškodnění poškozených a k „odhalení a zamezení páchání další trestné činnosti panem K.“. Svou beztrestnost doložil i poukazem na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, podle níž lze za trestný čin pomluvy trestně stíhat jen za výjimečných okolností, a uzavřel, že skutek, za který byl odsouzen, není trestným činem.

Ve vztahu k trestnému činu vydírání podle § 175 tr. zákoníku obviněný namítal že újma, kterou hrozil, nebyla těžká ani neoprávněná. Podle něj za trestné nelze považovat použití prostředku, který je povolen k účelu, ke kterému je určen (např. pohrozit dlužníku, že bude přistoupeno k výkonu rozhodnutí, jestliže nezaplatí). Svou výhružku, že poškozeného „nakope do zadku“, označil za prohlášení učiněné ve stavu snížené příčetnosti, k čemuž soud přes jeho návrh nedal vypracovat znalecký posudek. Obviněný avšak toto sdělení učinil jako běžný projev rozhořčení či hněvu, který nemohl v poškozeném vzbudit opravdovou a vážnou obavu, navíc se nejednalo ani o bezprávnou výhrůžku.

Podle dovolatele řízení trpí extrémním rozporem mezi skutkovými zjištěními a provedenými důkazy, neboť soudy bez řádného odůvodnění neprovedly obhajobou navrhované důkazy a tento svůj postup navíc ani řádně neodůvodnily. Důkazy nebyly hodnoceny nestranně, neboť soudy vzaly za podklad svých rozhodnutí pouze tvrzení poškozeného T. K., aniž by tato měla řádnou oporu v provedeném dokazování. Soudy nesprávně uvěřily poškozenému, že musel svým známým, klientům i bance vysvětlovat neopodstatněnost insolvenčního řízení, a že jej toto řízení poškodilo, aniž by soudy braly do úvahy, že zahájená insolvence byla v insolvenčním rejstříku poznačená cca 10 dnů od 26. 4. 2012 do 3. 5. 2012, tedy velmi krátkou dobu, což pro poškozeného nemohlo mít jím uváděné důsledky. Obviněný tím namítal i porušení zásad presumpce neviny a in dubio pro reo. Podle něj byly vyhledávány důkazy pouze v jeho neprospěch, jeho výslech nebyl proveden v dostatečném rozsahu, a dále, že soud neprovedl jím navrhované výslechy svědků, zejména nenechal vypracovat znalecký posudek k přezkoumání jeho zdravotního stavu, v čemž spatřoval tzv. opomenuté důkazy.

Považoval za nesprávně uložený i výrok o trestu s poukazem na to, že výměra trestu opírající se o pouhé domněnky v neprospěch obviněného je nepřípustná. Neztotožnil se ani s výrokem o náhradě škody a nemajetkové újmy, neboť poškozenému nevznikla žádná hmotná ani imateriální újma, protože žádná z nich nebyla v provedeném dokazování zjištěna ani prokázána. Výši náhrady imateriální újmy označil za nepřiměřenou a vyjádřil svoji pochybnost o počtu osob, které si povšimly zveřejnění zápisu o zahájení insolvenčního řízení v insolvenčním rejstříku. Vzhledem k tomu, že pouze na základě tvrzení poškozeného nelze usoudit, že vůbec byla nějaká škoda způsobena, měl soud postupovat podle § 229 tr. ř., neboť poškozený vznik škody nijak neprokázal.

V závěru dovolání obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k tr. ř. zrušil obě napadená rozhodnutí.

K dovolání obviněného se v souladu s § 265h odst. 2 tr. ř. vyjádřil státní zástupce činný u Nejvyššího

státního zastupitelství. Námitky, kterými obviněný vytýkal porušení procesních, nikoli hmotněprávních zásad rovnosti zbraní, presumpce neviny a in dubio pro reo, jakož i nepřiměřenost trestu, označil za nedopadající na označený důvod, stejně jako ani veškeré další námitky, kterými dovolatel zpochybnil popsaná skutková zjištění nebo se domáhal znaleckého zkoumání svého duševního stavu. Ve vztahu k trestnému činu vydírání podle § 175 tr. zákoníku uvedl, že výhrady obviněného ohledně podání návrhu na zahájení insolvenčního řízení nejsou oprávněné, protože byť jde o úkon právem aprobovaný, učinění takového návrhu s úmyslem poškodit poškozeného a způsobit újmu, není oprávněným jednáním v souladu se zákonem, neboť jde o postup, při kterém bylo použito sice prostředku dovoleného, nikoli však k účelu k němuž má sloužit. Podání návrhu na zahájení insolvenčního řízení slouží k tomu, aby se věřitel insolvenčního dlužníka domohl alespoň částečného uspokojení své skutečně existující splatné pohledávky. Není prostředkem dovoleným k tomu, aby si někdo pohrůžkou podání takového návrhu, popř. přímo jeho podáním, vynucoval uhrazení neexistujících smyšlených pohledávek. Podání insolvenčního návrhu za okolností vymezených ve skutkové větě bylo nátlakem na poškozeného, aby hradil to, k čemu nebyl povinen, což současně pro osobu, která je advokátem, znamená bez ohledu na jeho výsledek přinejmenším vážnou újmu na dobré pověsti v podnikatelském prostředí, mezi jeho zákazníky a obchodními partnery, neboť signalizuje jeho naprostý podnikatelský neúspěch. Poukázal na podmínky insolvenčního řízení a jeho dopad i do majetkové sféry osoby, proti které insolvenční návrh směřuje, neboť ji poměrně výrazně omezuje v dispozicích s jejím majetkem [§ 101 odst. 1, § 102 a § 111 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), dále „zák. č. 182/2006 Sb.“] Z těchto důvodů pohrůžka podáním návrhu na zahájení insolvenčního řízení nepochybně je pohrůžkou jiné těžké újmy ve smyslu § 175 odst. 1 tr. zákoníku. Ze skutkových zjištění vyplývá, že podání insolvenčního návrhu poškozeného poškodilo z hlediska jeho dobré pověsti mezi klienty a důvěryhodnosti v bankovním sektoru. Odmítnutí tohoto návrhu soudem (dne 3. 5. 2012) bylo výsledkem důsledného postupu insolvenčního soudu při přezkumu návrhu, nikoli aktivitou obviněného, jenž podal proti usnesení o odmítnutí návrhu odvolání. Ke slovní pohrůžce („nakopání zadku“), státní zástupce uvedl, že ji mohl poškozený považovat za reálnou pohrůžku násilím, protože k naplnění skutkové podstaty trestného činu vydírání postačuje, že pohrůžka násilím byla učiněna a že ji poškozený vnímal, není nutné, aby pohrůžka byla vážně míněna a aby vyvolala v poškozeném důvodnou obavu. Ze samotného charakteru jednání obviněného vyplývá, že šlo o jednání úmyslné, a to i přesto, že dovolatel nemá ukončené vysokoškolské právnické vzdělání. Prezentuje se jako předseda „Sdružení pro čistotu práva“, tudíž určité právní znalosti nepochybně měl, z čehož lze dovozovat jeho vědomost o neexistenci vymáhaných pohledávek, jakož i o důsledcích podání návrhu na zahájení insolvenčního řízení.

Státní zástupce k přečinu pomluvy podle § 184 tr. zákoníku ve vztahu k podání návrhu na zahájení insolvenčního řízení uvedl, že takový návrh je právním prostředkem k vymožení reálně existujících majetkových práv, nikoli k tomu, aby jeho prostřednictvím byly o jiném šířeny nepravdivé difamující údaje. S tím, co platí pro zveřejňování zahájení insolvenčního řízení, podání takovéhoto nepravdivého návrhu, jehož jediným účelem a smyslem je poškodit práva jiného občana a zostudit ho před veřejností, je nutné posoudit jako sdělení nepravdivého údaje ve smyslu ustanovení § 184 odst. 1 tr. zákoníku. Poškozený jako advokát sice nebyl v právním slova smyslu zaměstnancem, avšak poškození jiného v podnikání lze nepochybně klást na roveň jeho poškození v zaměstnání ve smyslu citovaného ustanovení. Otázku existence znaku kvalifikované skutkové podstaty podle § 184 odst. 2 tr. zákoníku spočívajícího ve spáchání činu veřejně přístupnou počítačovou sítí obviněný žádné námitky nevznesl.

Protože posuzovaný skutek v podobě vymezené v napadených soudních rozhodnutích vykazoval jak znaky přečinu vydírání podle § 175 odst. 1 tr. zákoníku, tak i přečinu pomluvy podle § 184 odst. 1, 2 tr. zákoníku, státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud jeho dovolání podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl jako zjevně neopodstatněné.

Nejvyšší soud jako soud dovolací shledal, že dovolání obviněného je přípustné podle § 265a odst. 1, 2 písm. h) tr. ř., bylo podáno osobou oprávněnou podle § 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř., v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.). Dále proto posuzoval otázku, zda jím uplatněné dovolací důvody korespondují s jejich vymezením v § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř., neboť dovolání je možné podat pouze z důvodů taxativně vymezených v § 265b tr. ř., jejichž relevantní uplatnění je zároveň podmínkou a zákonným rámcem pro provedení přezkumu napadených rozhodnutí dovolacím soudem.

Pokud obviněný v dovolání označil dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., o něj je možno dovolání opřít, bylo-li rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo přestože byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 v písmenech a) až k) tr. ř. Se zřetelem na to, že odvolací soud po věcné stránce odvolání obviněného podle § 254 odst. 1 tr. ř. přezkoumal, jakož i s ohledem na obsah podaného dovolání, je zřejmé, že obviněný použil uvedený dovolací důvod v jeho druhé alternativě, neboť současně dovolání opřel také o důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze dovolání podat, spočívá-li rozhodnutí na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Prostřednictvím tohoto dovolacího důvodu lze vytýkat, že skutek, jak byl soudem zjištěn, byl nesprávně právně kvalifikován jako trestný čin, ačkoli o trestný čin nejde nebo jde o jiný trestný čin, než kterým byl obviněný uznán vinným, a tento důvod dovolání proto slouží zásadně k nápravě právních vad, které vyplývají buď z nesprávného právního posouzení skutku, anebo z jiného nesprávného hmotně právního posouzení (srov. usnesení Nejvyššího sudu ze dne 21. 6. 2006, sp. zn. 5 Tdo 708/2006, uveřejněné v Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu, roč. 2006, seš. 27, č. T 912). Vady spočívající na nesprávném procesním postupu, především při provádění a hodnocení důkazů, tj. v nedodržení podmínek a zásad stanovených ustanovením § 2 odst. 5, 6 tr. ř. nelze prostřednictvím uvedeného, ale ani žádného jiného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1, 2 tr. ř. uplatnit, protože přezkum skutkového stavu není zákonem v rámci dovolacího řízení v žádném z dovolacích důvodů výslovně vymezen, neboť podkladem pro posouzení správnosti právních otázek ve smyslu uvedeného dovolacího důvodu je skutkový stav zjištěný soudy prvního, příp. druhého stupně (srov. přiměřeně usnesení Ústavního soudu např. ve věcech sp. zn. I. ÚS 412/02 ze dne 9. 4. 2003, III. ÚS 732/02 ze dne 24. 4. 2003, II. ÚS 760/02 ze dne 9. 12. 2003, III. ÚS 282/03 ze dne 30. 10. 2003, IV. ÚS 449/03 ze dne 15. 4. 2004).

Výjimku z tohoto pravidla představuje pouze zjištění extrémního nesouladu mezi skutkovými zjištěními a právním posouzením věci, což může nastat tehdy, jsou-li zjištěny a prokázány vady a nedostatky svědčící o zásadním zjevném nerespektování zásad a pravidel, podle nichž mají být uvedené postupy realizovány. Jen v takovém případě by mohlo dojít k průlomu uvedených kritérií vymezujících dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. (srov. rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 3. 2. 2005, sp. zn. III. ÚS 578/04, a ze dne 20. 9. 2006, sp. zn. I. ÚS 553/2005). O takový případ jde jen za situace, že je zjištěna zjevná absence srozumitelného odůvodnění rozsudku, kardinální logické rozpory ve skutkových zjištěních a z nich vyvozených právních závěrech, opomenutí a nehodnocení stěžejních důkazů atp. (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 19. 8. 2010, sp. zn. III. ÚS 1800/2010).

Obviněný zčásti podložil své dovolání výhradami, které tento dovolací důvod nenaplňují, a to zejména, pokud vytýkal, že soudy neprovedly jím navrhované důkazy, hodnotily důkazy pouze v jeho neprospěch a zcela pominuly zásadu in dubio pro reo, jež se netýkají hmotně právního posouzení skutku ani jiného nesprávného právního posouzení, jak předpokládá uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., a nenaplňují ani žádný jiný důvod uvedený v ustanovení § 265b odst. 1, 2 tr. ř. Nejvyšší soud proto nemohl z podnětu těchto námitek napadená rozhodnutí přezkoumávat.

K výhradě, že soudy neprovedly důkazy, které obviněný navrhoval, a že se s nimi ani v odůvodnění rozhodnutí nevypořádaly, čímž poukazoval na tzv. opomenuté důkazy, jež mohou založit extrémní nesoulad, je třeba uvést, že jde o kategorii důkazů, které nebyly provedeny nebo hodnoceny způsobem stanoveným zákonem, tj. důkazy, o nichž v řízení nebylo soudem rozhodnuto, případně důkazy, jimiž se soud nezabýval při postupu podle § 5 odst. 6. tr. ř., protože takové důkazy téměř vždy založí nejen nepřezkoumatelnost vydaného rozhodnutí (§ 125 tr. ř.). Za opomenuté důkazy lze považovat i procesní situace, v nichž bylo účastníky řízení navrženo provedení konkrétního důkazu, přičemž návrh na toto provedení byl soudem bez věcně adekvátního odůvodnění zamítnut, eventuálně zcela opomenut, což znamená, že ve vlastních rozhodovacích důvodech o něm ve vztahu k jeho zamítnutí nebyla zmínka buď žádná, či toliko okrajová a obecná, neodpovídající povaze a závažnosti věci [srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 8. 11. 2006, sp. zn, II. ÚS 262/2004, ze dne 8. 12. 2009 sp. zn. I. ÚS l18/2009, či ze dne 18. 3. 2010, sp. zn. III. ÚS 3320/2009 a další]. Nejedná se však o opomenuté důkazy, jestliže jsou dodrženy všechny podmínky procesního postupu, jak jsou zákonem vymezeny, a soudy tento postup dostatečně odůvodní a vysvětlí v přezkoumávaných rozhodnutích.

Nejvyšší soud z obsahu spisu zjistil, že obviněný v průběhu dokazování před soudem žádné důkazy nenavrhoval a ani žádný obdobný požadavek na doplnění dokazování v průběhu hlavního líčení neuplatnil (srov. protokoly o hlavním líčení na č. l. 95 až 103, 144 až 150, 235 až 237, 239 až 240, 296 až 300). Návrh na výslech jím uváděných svědků H. Č., JUDr. E. R. a V. E. a vypracování znaleckého posudku, v jejichž neprovedení spatřuje opomenuté důkazy, poprvé vznesl až ve svém odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně (č. l. 326 a násl.). Z těchto důvodů nemůže být pochybení spatřováno na straně soudu prvního stupně, ale případné nevyhovění těmto návrhům měl a mohl poprvé v odůvodnění svého usnesení zmínit až odvolací soud, který tak také relativně podrobně učinil na straně 4 dovoláním napadeného usnesení, kde vysvětlil, proč provedení těchto obviněným navrhovaných důkazů považoval za nadbytečné, jakož i to, že výsledky dosavadního dokazování skýtají dostatečný podklad pro závěr o vině obviněného, což dovodil i ve vztahu k požadavku na vypracování znaleckého posudku za účelem zkoumání duševního stavu obviněného.

Na základě toho Nejvyšší soud v projednávané věci zejména k námitce opomenutých důkazů se zřetelem na výhrady proti učiněným skutkovým zjištěním zjistil, že obviněným vznesené námitky nemají v obsahu spisu podklad a nekorespondují se zjištěnými skutečnostmi, neboť obviněný je vystavěl na zcela jiných skutečnostech, než byly zjištěny a jsou obsaženy ve spisovém materiálu.

Obviněným uplatněné výhrady o vadném hodnocení provedených důkazů a neúplnosti dokazování, pokud podle jeho názoru nebyly prokázány všechny skutečnosti rozhodné pro naplnění všech znaků skutkových podstat trestných činů, jimiž byl uznán vinným, nebo o jeho povinnosti k náhradě nemateriální újmy (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 6. 2004, sp. zn. 7 Tdo 587/2004, uveřejněné v Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu, roč. 2004, svazek 6 pod č. T 703, či ze dne 6. 12. 2006, sp. zn. 5 Tdo 1364/2006, uveřejněné v Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu, roč. 2007, svazek 34 pod č. T 974) nelze pod označené dovolací důvody rovněž podřadit, neboť se vztahují ke způsobu provádění a hodnocení důkazů ve smyslu § 2 odst. 5, 6 tr. ř. určujícího procesní pravidla a netýkají se hmotněprávních skutečností. U výhrad proti výroku o náhradě škody je třeba též zmínit, že obviněný jen vyslovoval nesouhlas s výší škody a založil ho na ničím nepodloženém tvrzení o počtu osob, které si reálně mohly povšimnout zveřejnění difamující informace v insolvenčním rejstříku, a proto ani toto jeho tvrzení nebylo způsobilé označený důvod obsahově naplnit, neboť jím obviněný primárně usiloval o přehodnocení důkazů a následnou změnu výroku o náhradě škody ve svůj prospěch. Ani takové výhrady nelze pod citovaný, ale ani žádný jiný dovolací důvod relevantně podřadit.

I přesto, že z podnětu těchto námitek není Nejvyšší soud oprávněn dovoláním napadená rozhodnutí přezkoumávat, jen pro úplnost a ve vztahu k dalším skutečnostem, jež budou uvedeny k relevantně

uplatněným námitkám, je třeba zmínit, že soudy provedly dokazování v potřebném rozsahu a své skutkové závěry učinily na podkladě důkazů, které hodnotily postupy vymezenými v § 2 odst. 6 tr. ř. Rozsah a způsob provedeného dokazování nejeví známky selektivního či jednostranného přístupu k důkazům a jejich hodnocení, protože soud v odůvodnění napadených rozhodnutí podal předvídatelný a rozumný výklad, který koresponduje s provedeným dokazováním. Není proto výrazem interpretační svévole či libovůle. Výkladu, jejž soudy k jednotlivým výhradám obviněného podaly, nechybí smysluplné odůvodnění ani není v rozporu s obecně sdílenými zásadami spravedlnosti, neboť vydaná rozhodnutí byla řádně, srozumitelně a logicky odůvodněna (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 19. 8. 2010, sp. zn. III. ÚS 1800/2010).

Pokud obviněný brojil proti výroku o trestu, za „jiné hmotně právní posouzení“, na němž je založeno rozhodnutí ve smyslu obviněným uplatněného důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., je možno, pokud jde o výrok o trestu, považovat jen jiné vady tohoto výroku záležející v porušení hmotného práva, než jsou otázky druhu a výměry trestu, jako je např. pochybení soudu v právním závěru o tom, zda měl či neměl být uložen souhrnný nebo úhrnný trest, popř. společný trest za pokračování v trestném činu (viz rozhodnutí č. 22/2003 Sb. rozh. tr.). Obviněným vznesené námitky směřující proti důkazně nepodloženému, na pouhých domněnkách soudů založenému, a tudíž neadekvátnímu trestu, nevyhovují podmínkám, za nichž lze, byť podle jiného dovolacího důvodu, výrok o trestu napadat, protože námitky proti druhu a výměře trestu s výjimkou trestu odnětí svobody na doživotí lze v dovolání úspěšně uplatnit jen v rámci zákonného důvodu uvedeného v ustanovení § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. S ohledem na shora uvedené je tak zřejmé, že obviněný svými námitkami proti výroku o trestu zvolený ani jiný dovolací důvod nenaplnil.

Na rozdíl od této skupiny námitek obviněný v dovolání uvedl i další výhrady, které Nejvyšší soud mohl přezkoumávat z hlediska jejich věcné správnosti. Jedná se zejména o pasáže, jimiž obviněný v dovolání vytýkal nesprávnost použitých právních kvalifikací trestných činů, kterými byl uznán vinným, protože nešlo o sdělení, kterým by byl sdělován nepravdivý údaj, podáním návrhu na insolvenční řízení použil prostředek právem dovolený, že návrhem na insolvenční řízení nebyl poškozený vystaven negativním vlivům, shledával nedostatky v subjektivní stránce, anebo pokud tvrdil, že nebyla zachována příčinná souvislost mezi jednáním a následkem.

Obviněný byl skutkem výše popsaným uznán vinným přečinem vydírání podle § 175 odst. 1 tr. zákoníku spáchaným v jednočinném souběhu s přečinem pomluvy podle § 184 odst. 1, 2 tr. zákoníku (srov. přiměřeně rozhodnutí č. 25/1964 Sb. rozh. tr.), neboť jedním skutkem naplnil více různých trestných činů, které nejsou ve vzájemném poměru subsidiarity ani speciality, protože každý z nich chrání zcela jiné zájmy. U přečinu pomluvy podle § 184 tr. zákoníku jde o ochranu cti a dobré pověsti člověka, kdežto u vydírání podle § 175 tr. zákoníku je objektem svobodné rozhodování člověka, což jsou zcela odlišné objekty chráněné trestním zákonem těmito skutkovými podstatami, a proto takový jednočinný souběh není vyloučen.

K trestnému činu vydírání, jehož se podle § 175 odst. 1 tr. zákoníku dopustí, ten kdo jiného násilím, pohrůžkou násilí nebo pohrůžkou jiné těžké újmy nutí, aby něco konal, opominul nebo trpěl, obviněný v zásadě vytýkal, že jemu za vinu kladené jednání nebylo vedeno snahou poškozenému vyhrožovat, ale co nejrychleji zajistit realizaci nároků klientů obviněného, což činil jednak písemnou pohrůžkou a jednak podáním návrhu na insolvenční řízení, které považoval za zcela oprávněné nástroje k tomu, aby poškozený klientům, jež obviněný zastupoval, plnil. Přitom pohrůžku, že poškozeného „nakope do zadku“, učinil ve stavu zmenšené příčetnosti, a že šlo o projev hněvu, který nemohl mít reálný dopad na poškozeného.

Těmito námitkami obviněný v zásadě vytýkal, že v jeho jednání nelze spatřovat pojem pohrůžky jiné těžké újmy a rovněž zpochybňoval svou příčetnost. K tomu je třeba uvést, že obviněný podle skutkových zjištění vznesl pohrůžku, která měla tři formy, a to podání nedůvodného návrhu na

insolvenční řízení, formu písemnou v podobě tzv. výzvy „Oznámení o zahájení kroků k zajištění práv poškozených“, doručenou poškozenému poštou, a podobu e-mailové korespondence, v níž uvedl, že poškozeného „nakope do zadku“. Byť tato poslední, málo intenzivního charakteru, nebyla podřaditelná sama o sobě pod znak pohrůžky násilí ve smyslu § 175 odst. 1 tr. zákoníku, vzhledem k tomu, že byla obviněnému zaslána v mailové poště jako jedna z forem nátlaku, který obviněný na poškozeného činil, je součástí celého nátlakového konání, jehož cílem a smyslem bylo na poškozeném vynutit finanční plnění, jak je ve skutku podrobně pod body 1. až 6. popsáno, a to i za cenu, že vážnou měrou poškodí jeho čest, solidnost a vážnost. Právě tyto souvislosti, jakož i motiv, o němž sám obviněný ve svých výpovědích hovořil, svědčí o cíleném a chtěném jednání obviněného. Volba všech způsobů, jakož i gradace, s níž byly tyto různé nátlakové formy využity, jeví známky toho, že obviněný věděl, co činí a za jakým účelem. Pochybnosti o cílenosti jednání obviněného nevyvolává ani dopad, jaký mělo zejména zahájení insolvenčního řízení na poškozeného. Zejména jeho negativními důsledky chtěl obviněný na poškozeném vynutit, aby plnil to, k čemu objektivně zavázán nebyl. Obviněný rovněž znal i účinky svého jednání ve vztahu k možným trestněprávním důsledkům. Byť o jeho právnickém vzdělání vznikly v průběhu trestního řízení pochybnosti a v zásadě se ani nepodařilo prokázat, že takového akademického vzdělání nabyl, jeho dosavadní činnost v právní oblasti dostatečně svědčí o jeho znalosti právního prostředí i zákonné úpravy, v níž svou trestnou činnost páchal. Ze všech těchto důvodů není případná námitka o zmenšené příčetnosti v této souvislosti jakkoli podložená. Volbu uvedeného slovního spojení lze spíše označit za jistou vulgaritu nepatřící do právnického ani obchodního prostředí.

Pohrůžka jinou těžkou újmou může spočívat v hrozbě způsobení závažné majetkové újmy, vážné újmy na právech, na cti či dobré pověsti, může směřovat k rozvratu manželství nebo rodinného života apod.; musí se však jako těžká újma objektivně jevit a napadený ji jako těžkou újmu musí také objektivně pociťovat (srov. přiměřeně rozhodnutí Nejvyššího soudu publikované pod č. 10/1979-II. Sb. rozh. tr.). Za této podmínky to může být i hrozba újmou na majetku, která není násilím na věci, ale např. zhoršením výdělečných možností poškozeného. Při posuzování, zda jde o jinou těžkou újmu, je nutno přihlížet k osobním poměrům napadeného, k jeho vyspělosti, zkušenostem, psychickému stavu apod. Jinou těžkou újmou může být např. i zahájení trestního stíhání v důsledku oznámení trestného činu, jímž pachatel poškozenému hrozí, a nutí ho tak něco konat, opominout nebo trpět (srov. rozhodnutí č. 27/1982 a č. 23/2010 Sb. rozh. tr.).

Musí jít o jednání neoprávněné. Za oprávněné však nelze označit jednání, jestliže by bylo použito sice prostředku dovoleného, nikoli však dovoleného ve vztahu k účelu sledovanému pachatelem. Není proto trestné použití dovoleného prostředku k tomu účelu, ke kterému je určen (např. hrozba věřitele, že přistoupí k výkonu rozhodnutí, jestliže mu dlužník nezaplatí). Naproti tomu pohrůžka jinak dovoleným, anebo dokonce společensky prospěšným prostředkem nebo postupem může být pohrůžkou jiné těžké újmy, jestliže nejde o prostředek či postup dovolený k danému účelu. I v případě, kdyby byl pachatel přesvědčen o správnosti a důvodnosti svého jednání, nemůže být toto jednání prostředkem k tomu, aby na poškozeném vynucoval, aby něco konal, opomenul nebo trpěl (srov. rozhodnutí č. 10/1979-II., přiměřeně též č. 31/2004 a č. 27/1982 Sb. rozh. tr.).

Z hlediska těchto kritérií je třeba v posuzované věci uvést, že obviněný uvedený čin spáchal tím, že poškozenému zaslal písemnou výzvu „Oznámení o zahájení kroků k zajištění práv poškozených“, jíž ho nutil, aby vzal zpět úkony směřující proti klientce obviněného V. E. (roz. B.), společnosti Europé a dalším, a aby provedl úkony rozvedené v bodech 1. až 6. této výzvy, a poškozeného vyzýval k zaplacení celkové sumy ve výši 6.737.120,- Kč, s tím, že v případě nesplnění těchto požadavků „zaujme opatření k zajištění práv společnosti Europé“. V návaznosti na to obviněný výhrůžku splnil, neboť Krajskému soudu v Brně podal „Návrh na prohlášení konkurzu na majetek odpůrce“, kde jako dlužníka označil JUDr. T. K., jenž byl zapsán pod sp. zn. KSBR 38INS 10267/2012-A-2. Dále obviněný odeslal dne 23. 7. 2012 e-mailovou poštou na e-mailovou adresu poškozeného zprávu, ve které slovně

napadá JUDr. T. K. a doslova uvádí „asi vám pohrůžka insolvencí a trestní oznámení nestačilo“, a dále vyhrožoval, že poškozeného fyzicky napadne způsobem ve spisu uvedeným a shora popsaným.

Pro posouzení opodstatněnosti použitých výhrůžek, zejména však k podání návrhu na insolvenční řízení je třeba uvést, že uvedené požadavky obviněného směřované vůči poškozenému neměly žádný reálný podklad ve skutečně učiněných právních úkonech, neboť poškozený, resp. jeho klientka M. Š. nebyla nikdy dlužnicí osob, jež obviněný zastupoval. Naopak faktickou příčinou vzájemných neshod mezi obviněným a poškozeným byla půjčka ve výši 1.200.000,- Kč, kterou poskytla dne 14. 7. 2010 M. Š. zastoupená poškozeným klientce obviněného V. E. Smlouva byla sjednána se splatností ke dni 15. 3. 2011 a jako zástava byl určen byt V. E. S ohledem na to, že tato půjčka nebyla řádně a včas splacena, došlo k realizaci zástavního práva a zástava propadla ve prospěch věřitelky M. Š.

Soudy obou stupňů v souvislosti s těmito poznatky v odůvodnění svých rozhodnutí zdůraznily, že provedeným dokazováním nebyla zjištěna žádná podložená pohledávka obviněného vůči poškozenému (č. l. 57 až 58). Obviněný tedy, aniž by měl vůči poškozenému pohledávku, podal na něj návrh na prohlášení konkurzu (č. l. 41 až 46) ve snaze donutit jej k zaplacení smyšlených, nedoložených a neprokázaných pohledávek. Soud prvního stupně uvedl, že obviněný si byl velmi dobře vědom všech možných důsledků svého jednání, neboť věděl, že insolvenční rejstřík je veřejný a že každý občan si bude moci zjistit, že poškozený dluží finanční prostředky, což bylo jedním z cílů obviněného ve spojení se snahou domoci se finančních prostředků. O této zjevné snaze obviněného podle soudů svědčí i kroky, jež obviněný činil v průběhu let 2011 a 2012, kdy na poškozeného podával trestní oznámení, stížnosti k advokátní komoře, aniž by kdykoli bylo zjištěno jakékoli nezákonné či neetické jednání poškozeného. Obviněný po poškozeném požadoval plnění, k němuž nebyl oprávněn, ohledně něhož si musel být s ohledem na existující pravomocná rozhodnutí ve věci jeho závazků vůči klientce poškozeného a poškozenému samotnému (č. l. 8 až 21, 253 až 257) vědom neoprávněnosti svých požadavků, použil pohrůžku, že na něj podá návrh na prohlášení konkurzu, ačkoli si byl vědom neopodstatněnosti a nepodloženosti svého požadavku, a tudíž z důvodů výše zmíněných i nepravdivosti v návrhu na konkurz uváděných tvrzení (č. l. 47).

Na základě těchto právních vztahů je zřejmé, že pokud obviněný na poškozeném v „Oznámení o zahájení kroků k zajištění práv poškozených“ požadoval úhradu finančních částek rozvedených pod body 1. až 6., jednalo se o neoprávněné nároky, které údajným poškozeným, jež v těchto bodech takto označuje, a to společnosti BUDO CENTRUM (která převzala exekučně vymáhaný dluh V. E., jejž v exekuci vyplatila), V. E., obviněnému, společnosti Europé a H. Č., ve skutečnosti nevznikly. Neměly reálný podklad v porušení smluvních závazků ze strany poškozeného či jeho klientů, a proto neexistoval právní důvod pro to, aby se jich domáhal hrozbami popsanými ve skutkových zjištěních, zejména však podáním návrhu na zahájení insolvenčního řízení, jímž uvedenou výhrůžku realizoval.

Pokud obviněný za uvedených okolností podal návrh na insolvenční řízení, neučinil tak v souladu a z důvodů, které zákon předpokládá, ale ke svému nezákonnému obohacení zneužil tento právní instrument, jenž slouží zásadně k rychlému a účinnému výkonu práv věřitelů. Předmětem insolvenčního řízení, jež je soudním řízením, je dlužníkův úpadek nebo hrozící úpadek a způsob jeho řešení, které se zahajuje podáním insolvenčního návrhu u insolvenčního soudu [srov. § 2 odst. 1 písm. a), c) zák. č. 182/2006]. Z tohoto ustanovení plyne, že oprávněnost podání návrhu na zahájení insolvenčního řízení je dána jen v případě úpadku dlužníka V řešené trestní věci se může jednat toliko o návrh na úpadek dlužníka, který je oprávněn podat věřitel, neboť u hrozícího úpadku takový návrh může podat pouze dlužník (viz § 97 odst. 5 zák. č. 182/2006 Sb.), což na projednávané okolnosti nedopadá.
. Podmínky, kdy je dlužník v úpadku, jsou zákonem přesně vymezeny v ustanovení § 3 zák. č. 182/2006 Sb. Podle § 3 odst. 1 zák. č. 182/2006 Sb. je dlužník v úpadku, jestliže má a) více věřitelů a b) peněžité závazky po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti a c) tyto závazky není schopen plnit (dále jen "platební neschopnost").

Podle odstavce 2 cit. ustanovení se má za to, že dlužník není schopen plnit své peněžité závazky, jestliže a) zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků, nebo b) je neplní po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti, nebo c) není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek vůči dlužníku výkonem rozhodnutí nebo exekucí, nebo d) nesplnil povinnost předložit seznamy uvedené v § 104 odst. 1zák. č. 182/2006 Sb., kterou mu uložil insolvenční soud.

Podle odstavce 3 cit. ustanovení dlužník, který je právnickou osobou nebo fyzickou osobou - podnikatelem, je v úpadku i tehdy, je-li předlužen. O předlužení jde tehdy, má-li dlužník více věřitelů a souhrn jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku. Při stanovení hodnoty dlužníkova majetku se přihlíží také k další správě jeho majetku, případně k dalšímu provozování jeho podniku, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník bude moci ve správě majetku nebo v provozu podniku pokračovat.

K úspěšnému podání insolvenčního návrhu je oprávněn kterýkoliv věřitel dlužníka se splatnou pohledávkou vůči dlužníkovi. Věřitel podávající návrh je povinen tvrdit a navrhnout doklady k osvědčení existence vlastní splatné pohledávky vůči dlužníkovi, označit soudu další známé věřitele dlužníka a uvést okolnosti svědčící o úpadku dlužníka. Charakter probíhajícího insolvenčního řízení následně umožňuje, aby v zahájeném řízení došlo ke zjištění dalších, věřitelem podávajícím návrh na zahájení insolvenčního řízení neoznačených věřitelů dlužníka. K takovémuto zjištění může dojít např. podáním přihlášky věřitelem (§ 173 odst. 1 zák. č. 182/2006 Sb.) nebo v rámci dokazování prováděného soudem podle § 86 zák. č. 182/2006 Sb.

Z těchto přesně zákonem stanovených podmínek, za nichž lze podat návrh na zahájení insolvenčního řízení, je zřejmé, že tak lze učinit jen tehdy, když jsou splněny zákonem stanovené podmínky, jejichž podstatou je zásadně úpadek dlužníka. Jen v takovém případě jde o zákonem dovolený prostředek. Nedovoleným prostředkem se stává tehdy, pokud takovým návrhem chce navrhovatel pouze donutit údajného dlužníka k plnění, které nemá žádný zákonný ani smluvní podklad, tzn., že neexistují předstírané dluhy a údajný dlužník není v úpadku. Za takové situace, je-li návrh zneužit jen k vlastním nekalým zájmům, stává se protiprávním nástrojem a nedovoleným prostředkem. Jím je takový návrh tehdy, je-li ho jako právního nástroje zneužito k jiným účelům, než ke skutečné snaze o oddlužení, zejména k vlastním zájmům (které mohou mít různou příčinu) osoby podávající takový návrh, jsou-li motivem především snaha uškodit osobě, na jejíž majetek je insolvenční návrh podáván bez toho, aby navrhovatel měl skutečné poznatky o tom, že předmětná osoba (fyzická nebo právnická) je v úpadku, jak jej má na mysli § 3 zák. č. 182/2006 Sb. Jde především o případy, kdy je takový návrh dokládán skutečnostmi osvědčujícími úpadek dlužníka (což je podle § 103 odst. 2 zák. č. 182/2006 Sb. jednou z podstatných náležitostí návrhu) na základě vědomě nepravdivých, lživých nebo smyšlených informací.

Protiprávní zneužitelnost návrhu na zahájení insolvenčního řízení vychází zejména z režimu, k němuž podle zákona dochází ještě dříve, než dojde k soudnímu rozhodnutí o úpadku, a to především se zřetelem na účinky, jež má zahájení insolvenčního řízení podle § 109 odst. 1 až 4 zák. č. 182/2006 Sb. Ty totiž nastávají okamžikem zveřejnění vyhlášky, kterou se oznamuje zahájení insolvenčního řízení, v insolvenčním rejstříku. Podle § 109 odst. 5 zák. č. 182/2006 Sb. jsou spojené s vydáním vyhlášky podle § 101 zák. č. 182/2006 Sb. a nastávají v souvislosti s hodinou a minutou zveřejnění této vyhlášky v insolvenčním rejstříku.

Závěru o tom, že v podání návrhu na insolvenční řízení jde o úkon vědomě podložený lživými okolnostmi, které nemají podklad v reálných poměrech údajného dlužníka, jenž je neoprávněným prostředkem k vymáhání práva, nebrání ani to, že insolvenční soud je oprávněn podle § 128a zák. č. 182/2006 Sb. odmítnout insolvenční návrh pro zjevnou bezdůvodnost. V uvedeném ustanovení insolvenční zákon předpokládá, že může být podán návrh, který je zjevně bezdůvodný, a to ve smyslu písm. c) § 128a zák. č. 182/2006 Sb. z důvodu, že „jeho podáním insolvenční navrhovatel zjevně

sleduje zneužití svých práv na úkor dlužníka“. Také v takovém případě bude na orgánech trestního řízení, aby posoudily, zda jde o úkony obvyklé v rovině insolvenčního práva, anebo zda se jedná o zneužití tohoto institutu k jiným a podstatně závažnějším následkům a důsledkům, jež navrhovatel sledoval z různých příčin, zejména však se snahou poškodit jeho jméno, pověst nebo jinak vytvořit zdání jeho nesolventnosti a obchodní nezodpovědnosti. Rozhodné pro závěr, zda již jde o kriminální čin, v takovém případě zejména bude posouzení motivace a záměrů navrhovatele včetně volby konkrétních použitých prostředků. K tomu srov. též usnesení Ústavního soudu ze dne 17. 4. 2014 sp. zn. II. ÚS 383/2014 Podle odůvodnění usnesení Ústavního soudu ze dne 17. 4. 2014, sp. zn. II. ÚS 383/2014, je v insolvenčním řízení třeba zkoumat objektivní stav, kdy dlužník není schopen splácet své závazky. Nezáleží přitom na tom, co bylo primární příčinou platební neschopnosti. Samozřejmě platí, že obecné soudy mají při hodnocení, zda jsou splněny podmínky pro prohlášení úpadku, povinnost zabývat se i úmyslem insolvenčního navrhovatele tak, aby insolvenční soud neposkytl ochranu práv například navrhovateli zneužívajícímu svého postavení (viz § 5 odst. 1 zák. č 182/2006 Sb.). V praxi však bude úmysl insolvenčního navrhovatele shledán jako rozporný s dobrými mravy pouze ve výjimečných případech, kdy by platební neschopnost dlužníka byla způsobena samotným věřitelem s ryzím úmyslem jej poškodit.. Tuto bezdůvodnost, s níž § 128a zák. č. 182/02006 Sb. počítá, totiž nelze zaměňovat s vědomými a smyšlenými nebo lhavými skutečnostmi bez faktické existence skutečných dluhů, které se již dostávají mimo hranice běžných právních vztahů, ale jde o kriminální čin, který nemá oporu v právním řádu.

Proto v projednávané věci na závěru, že v případě obviněným podaného návrhu na insolvenční řízení jde o protiprávní čin, nic nemění ani usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 3. 5. 2012 sp. zn. KSBR 38 INS 10267/2012-A-2, jímž byl odmítnut návrh obviněného na zahájení insolvenčního řízení proti poškozenému, a usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 17. 7. 2012 sp. zn. 3 VSOL 502/2012-A-4, jímž bylo odmítavé rozhodnutí Krajského soudu v Brně sp. zn. KSBR 38 INS 10267/2012-A-2 potvrzeno (č. l. 57 až 58, 64 až 66). Podle důvodů tohoto rozhodnutí soud podaný návrh na zahájení insolvenčního řízení „přezkoumal a zjistil, že je nesrozumitelný a nevyplývá z něj oprávnění navrhovatele podat návrh“, když z tvrzení navrhovatele (obviněného) není zřejmé, jak jím tvrzená pohledávka za dlužníkem (poškozeným) vznikla, jak dospěl k její výši a z ničeho nevyplývá ani její splatnost (č. l. 57 verte). Odvolací insolvenční soud, který se s vyslovenými závěry ztotožnil, k tomu ve svém usnesení doplnil, že vedle soudem prvního stupně vytknutých nedostatků „v insolvenčním návrhu pak také absentují tvrzení o platební neschopnosti dlužníka, … z nichž by bylo možno dovodit, že dlužník není objektivně schopen plnit své splatné závazky“ (č. l. 66). Oba soudy v podaném návrhu shledaly závažné nedostatky, které mají stejnou podstatu, jakou zjistily i orgány činné v trestním řízení.

Obviněný podáním insolvenčního návrhu v řešené trestní věci předstíral úpadek poškozeného, podal jej vědomě a záměrně ve snaze uškodit poškozenému a jeho podáním jen vytvářel zdání, že poškozený je dlužníkem a že je v úpadku. V takovém případě tento právní prostředek jen zneužil k tomu, aby si vynutil plnění, jež poškozený zcela důvodně a opodstatněně odmítal, a proto šlo o nedovolený prostředek. Za povolený nelze považovat zákonný prostředek, který svou povahou slouží k nápravě narušených společenských vztahů (jako je tomu u trestního oznámení, nebo u vazby podle rozhodnutí č. 27/1982 a č. 31/2004 Sb. rozh. tr.), jestliže ho je použito k jiným než zákonem stanoveným účelům, především když ho pachatel zneužije k vlastním protiprávním zájmům, mimo jiné i k donucení jiného, aby konal něco, co je proti jeho vůli.

Za takový nedovolený prostředek je třeba považovat i podání vědomě nepravdivého návrhu na zahájení insolvenčního řízení, pokud je v rozporu se zásadami insolvenčního řízení vymezenými v § 5 písm. a) až d) zák. č. 182/2006 Sb. Podle § 5 zák. č. 182/2006 Sb. zásady insolvenčního řízení spočívající v tom, že a) insolvenční řízení musí být vedeno tak, aby žádný z účastníků nebyl nespravedlivě poškozen nebo nedovoleně zvýhodněn a aby se dosáhlo rychlého, hospodárného a co

nejvyššího uspokojení věřitelů; b) věřitelé, kteří mají podle tohoto zákona zásadně stejné nebo obdobné postavení, mají v insolvenčním řízení rovné možnosti; c) nestanoví-li tento zákon jinak, nelze práva věřitele nabytá v dobré víře před zahájením insolvenčního řízení omezit rozhodnutím insolvenčního soudu ani postupem insolvenčního správce; d) věřitelé jsou povinni zdržet se jednání, směřujícího k uspokojení jejich pohledávek mimo insolvenční řízení, ledaže to dovoluje zákon.
, a slouží nikoliv k řešení úpadku dlužníka, ale na základě nepravdivých skutečností k donucení jiné osoby, která není v úpadku, aby něco konala, opominula nebo trpěla. V takovém případě jsou při splnění „pohrůžky jiné těžké újmy“ naplněny znaky trestného činu vydírání podle § 175 odst. 1 tr. zákoníku.

Protože obviněný poškozeného uvedenými, v rozporu se zákonem použitými prostředky, zejména podáním návrhu na insolvenční řízení, nutil, aby mu uhradil neoprávněně požadovanou částku 6.737.120,- Kč, soud v tomto jednání obviněného shledal naplněnými znaky trestného činu vydírání podle § 175 odst. 1 tr. zákoníku, jak po stránce objektivní, tak i subjektivní, neboť bylo již výše uvedeno, že obviněný jednal chtěně a cíleně ve snaze domoci se neoprávněného obohacení [§ 15 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku].

Z takto uvedených důvodů byly námitky obviněného proti právní kvalifikaci trestného činu vydírání podle § 175 odst. 1 tr. zákoníku shledány zcela nedůvodnými.
Proti přečinu pomluvy podle § 184 odst. 1, 2 tr. zákoníku obviněný brojil tím, že nebyly naplněny znaky tohoto přečinu, protože si nebyl vědom, že poškozeného obviňuje nepravdivě, kdy s obecným odkazem na rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva tvrdil, že pomluva je výjimečným trestným činem a že by měl být beztrestným, dále že nebyl zachován kauzální nexus mezi jednáním a vzniklým následkem a že jde o soukromoprávní vztah a mělo být použito zásady ultima ratio.

Nejvyšší soud k těmto výhradám obviněného připomíná, že přečin pomluvy podle § 184 odst. 1, 2 tr. zákoníku spáchá ten, kdo o jiném sdělí nepravdivý údaj, který je způsobilý značnou měrou ohrozit jeho vážnost u spoluobčanů, zejména poškodit jej v zaměstnání, narušit jeho rodinné vztahy nebo způsobit mu jinou vážnou újmu, a takový čin spáchá veřejnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem.

Jde o ohrožovací trestný čin, jímž je chráněna osobní čest a dobrá pověst člověka a lidská důstojnost, jež požívají ochrany ve smyslu článku 10 Listiny základních práv a svobod (usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., ve znění úst. zák. č. 162/1998 Sb.). Sdělení nepravdivého údaje spočívá v tom, že uvedená informace o jiném je v rozporu se skutečností, přičemž postačí její sdělení byť jen jedné osobě rozdílné od pomlouvaného za předpokladu, že taková zpráva je způsobilá značnou měrou ohrozit jeho vážnost u spoluobčanů. Nepravdivý údaj přitom musí být způsobilý značnou měrou ohrozit vážnost pomlouvaného, zejména s přihlédnutím k postavení osoby, jejím charakterovým vlastnostem a rovněž i s ohledem na povahu sdělovaného údaje.

V posuzovaném případě si obviněný za způsob, jak sdělit o poškozeném nepravdivý údaj, zvolil podání návrhu na insolvenční řízení, kde poškozeného označil plně v souladu s požadavky § 420 zák. č. 182/2006 Sb., které stanoví, jaké údaje o dlužníkovi se do rejstříku zapisují (jméno, příjmení, bydliště, rodné číslo, datum narození, sídlo, identifikační číslo, atd.).

K otázce, že byl uvedený údaj, tzn. navození situace, že je poškozený v úpadku (neboť to je důvodem pro podání návrhu na zahájení insolvenčního řízení podle § 103 odst. 2 zák. č. 182/2006 Sb.), nepravdivý, Nejvyšší soud podal výklad shora, kde rozvedl, že nepravdivost návrhu na insolvenční řízení spočívala v tom, že obviněný návrh podložil zcela nepravdivými a smyšlenými skutečnostmi, jimiž vytvořil zdání, že poškozený je osobou, která je v úpadku, ač o takový stav vůbec nešlo. Poškozený je advokátem, a proto je třeba zvažovat důsledky předpokládané v § 184 odst. 1 tr. zákoníku z hledisek jím vykonávané advokátní praxe, čímž jde o ohrožení jeho postavení nejen jako

soukromé osoby, ale též jako osoby vykonávající advokacii, jež kromě jiného je podle § 16 odst. 2 a § 17 zák. č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění dalších předpisů, při výkonu advokacie povinna jednat čestně a svědomitě, a postupovat tak, aby nesnižovala důstojnost advokátního stavu, dodržovat pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže. Postavení advokáta je již z povahy této profese založeno právě na jeho cti a osobních kvalitách, což zejména ovlivňuje jeho vztah ke klientům, v určité vyšší míře, než je tomu u jiných obchodních vztahů. Jejich ochrana je pak tak intenzivní, že k omezení není možné dospět činností obyčejného zákonodárství, resp. tato ochrana přímo vyplývá z ústavního pořádku samotného (k tomu srov. nález ve věci sp. zn. I. ÚS 453/03). Z tohoto pohledu např. i nesprávné soudní rozhodnutí o úpadku a jeho řešení je způsobilé k zásahu do práv garantovaných čl. 10 odst. 1 Listiny (srov. přiměřeně nález Ústavního soudu ze dne 17. 4. 2014 sp. zn. II. ÚS 383/14), a tedy požívající ochrany i podle § 184 odst. 1 tr. zákoníku, jde-li o údaje vědomě nepravdivé.

Na to, jak dalece je uvedení nepravdivých, lživých, či z jiných důvodů neexistujících skutečností v insolvenčním návrhu významné pro posouzení ohrožení a vážnosti u spoluobčanů ve smyslu § 184 odst. 1 tr. zákoníku, je-li takovým návrhem napadána dobrá pověst podnikající či jinou obdobnou činnost provozující osoby z hlediska její solidnosti, a zda má negativní dopad pro její další činnost, je třeba usuzovat ze zákonného mechanizmu, jenž následuje po podání insolvenčního návrhu. Podle § 101 odst. 1, 2 zák. č. 182/2006 Sb. zahájení insolvenčního řízení oznámí insolvenční soud vyhláškou, kterou zveřejní nejpozději do dvou hodin poté, kdy mu došel insolvenční návrh. Jestliže insolvenční návrh dojde insolvenčnímu soudu v době, kdy do skončení úředních hodin insolvenčního soudu zbývají méně než 2 hodiny, nebo ve dnech pracovního klidu, zveřejní insolvenční soud tuto vyhlášku nejpozději do 2 hodin po zahájení úředních hodin nejbližšího pracovního dne insolvenčního soudu. Vyhláška obsahuje mimo jiného i označení dlužníka, a doručuje se, bez možnosti proti ní podat odvolání, účastníkům insolvenčního řízení. Uvedené údaje se též zveřejňují v insolvenčním rejstříku, jímž je podle § 2 odst. 1 písm. i) zák. č. 182/2006 Sb. informační systém (který obsahuje údaje podle insolvenčního zákona), jenž je elektronickým informačním systémem, mezi jehož funkce patří mimo jiné informovat účastníky insolvenčního řízení, dotčené subjekty i veřejnost. Zajišťuje širokou veřejnou kontrolu insolvenčních procesů, vysokou míru informovanosti o průběhu jednotlivých řízení, a přispívá k vysokému a účinnému výkonu práv věřitelů v průběhu insolvenčního řízení.

S tím souvisí i postup insolvenčního soudu, který podle § 102 odst. 1 zák. č. 182/2006 Sb. o zahájení insolvenčního řízení vyrozumí příslušné orgány, např. finanční úřad, celní úřad, Úřad práce České republiky, příslušnou okresní správu sociálního zabezpečení, obecný soud dlužníka, a další. Kromě subjektů uvedených v § 102 zák. č. 182/2006 Sb. je insolvenční soud dále povinen vyrozumět podle § 430 cit. zák. o zahájení insolvenčního řízení známé věřitele dlužníka z jiných členských států Evropské unie. Mimo uvedené po podání návrhu na insolvenční řízení následují i další účinky spojené se zahájením tohoto řízení (srov. § 109 odst. 1 zák. č. 182/2006 Sb., ale i další).

Kromě těchto obecných negativních účinků pro každého dlužníka však ze zákona po podání návrhu na insolvenční řízení dochází i k dalším, závažným dopadům, které se projeví individuálně, u každého odlišně podle jeho konkrétních poměrů. Ty se mohou projevit (nejen) v ohrožení vážnosti u spoluobčanů, neboť obecně se vnímá nepříznivě, pokud je osoba v úpadku, což se může projevit neúctou či opovržením ve společnosti (viz shora § 3 zák. č. 182/2006 Sb.), což má obecně za důsledek ztrátu důvěry ve schopnost plnit závazky, od níž se odvíjí nestabilita vzájemných nejen finančních a ekonomických, ale i dalších vztahů.

V těchto souvislostech je rozhodné i to, že účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, které mají dopad do poměrů dlužníka i třetích osob, nastávají prakticky okamžitě. Je-li insolvenční návrh podán u věcně příslušného soudu a je-li opatřen podpisem osoby, která jej podala, nebo jejím zaručeným elektronickým podpisem, nastanou účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení bez zřetele na to, že posléze vyjde najevo, že z hlediska obsahových nedostatků jde o návrh

neprojednatelný (srov. usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 22. 4. 2008 sp. zn. 31 Ins 1583/2008 ve spojení s usnesením Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2009 sp. zn. 29 NSČR 7/2008-A, publikovaným pod č. 91/2009 Sb. rozh. civ.).

Podle uvedeného není pochyb o tom, že důsledky spojené se zahájením insolvenčního řízení jsou závažné a dochází u nich k ohrožení pověsti údajného dlužníka, který musí čelit následkům spojeným s uvedenými oznámeními. Proto podáním návrhu na insolvenční řízení založeného na smyšlených a neexistujících skutečnostech, které byly navrhovatelem jen účelově uvedeny se záměrem vyvolat důsledky spojené s podáním takového návrhu, a zanesením těchto informací do insolvenčního rejstříku, jenž je veřejnou internetovou sítí, dochází k uvedeným vážným důsledkům (např. ohrožení jeho konkurenceschopnosti v důsledku ztráty důvěry a dobrého jména u klientů a obchodních partnerů, ztráta důvěry u advokáta, apod.). Z těchto důvodů je možné je považovat za jinou vážnou újmu ve smyslu § 184 odst. 1 tr. zákoníku. Přitom je třeba předeslat, že jde o trestný čin ohrožovací, a pro naplnění uvedeného znaku postačí, že taková vážná újma jen ohrozila, aniž by fakticky již nastala.

V konkrétně projednávaném případě byl poškozený JUDr. T. K. advokátem, u něhož bylo prokázáno, že se musel s důsledky tohoto na veřejné informační síti uveřejněného sdělení vypořádávat, zejména u svých klientů, a rovněž ve vztahu k bance, která okamžitě reagovala, musel vysvětlovat nepravdivost tvrzení, že je v úpadku, předkládat vyjádření jak bance, tak i advokátní komoře (č. l. 100 až 101). Došlo proto u něj k narušení zejména profesní, ale i občanské integrity pramenící z nedůvěry stávajících i možných budoucích klientů vyvolané údaji zveřejněnými v insolvenčním rejstříku. Takto již fakticky vzniklé důsledky je třeba považovat za velmi intenzivní dosahující ohrožení zásadního charakteru, a to z hledisek dalších souvisejících okolností (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 2. 2003 sp. zn. 5 Tdo 83/2003).

Ve vztahu k naplnění znaku „sdělení“ nepravdivého údaje ve smyslu § 184 odst. 1 tr. zákoníku platí, že sdělením se rozumí uvedení nepravdivé informace způsobem umožňujícím ohrožení vážnosti ve značné míře u spoluobčanů. K tomuto sdělení může dojít jakýmkoliv způsobem (písmeně, ústně prostřednictvím veřejného sdělovacího prostředku, letáků, apod.). S ohledem na výše rozvedené skutečnosti týkající se podání insolvenčního návrhu a důsledky, které jsou s jeho podáním spojené, je zřejmé, že i podání takového návrhu k insolvenčnímu soudu, je-li založeno na nepravdivých skutečnostech rozvedených výše, je svou povahou sdělením podle § 184 tr. zákoníku. Pachatel totiž v tomto případě vtěluje nepravdivé informace za tím účelem, aby byly formou insolvenčního rejstříku a dalšími navazujícími postupy insolvenčním zákonem stanovenými zveřejněny. K tomuto zveřejnění následně fakticky dochází prostřednictvím veřejné počítačové sítě, jejíž součástí je i insolvenční rejstřík. Z povahy tohoto média je zřejmé, že šíření informací je neomezené a dalekosáhlé (funkční propojení počítačů do sítí s cílem vytvořit informační systém pracující s tzv. dálkovým přístupem a zajistit rychlý přenos dat, jakým je především Internet a jiné jemu podobné systémy). S ohledem na to lze jen zmínit (neboť taková výhrada obviněným nebyla v dovolání vznesena), že sdělením nepravdivých informací v insolvenčním návrhu dochází na základě zákonem stanoveného postupu soudu i k naplnění kvalifikačního znaku spáchání činu veřejně přístupnou počítačovou sítí (§ 182 odst. 2 tr. zákoníku).

Obviněný si byl od počátku vědom všech důsledků a pro profesní činnost a působení poškozeného až zničujících dopadů, které jeho jednání vyvolá. S tímto vědomím také od počátku jednal, když obviněného vydíral právě podáním návrhu k insolvenčnímu soudu, neboť se domníval, že poškozený z obavy z těchto dopadů raději přistoupí na jeho podmínky a požadované finanční částky zaplatí. Když se tak nestalo, zrealizoval svůj záměr mimo jiné i ve snaze poškodit dobrou pověst a jméno poškozeného působícího v advokacii, a kromě toho, že ohrozil zdroj jeho příjmů a obživy v jeho samé podstatě, ztížil mu výkon jeho povolání, protože jeho pověst schopného a odpovědného advokáta byla tím, že o něm prohlásil, že je v úpadku, vážně ohrožena, a to ve smyslu jiné těžké újmy podle § 184

odst. 1 tr. zákoníku. Na vzniku těchto důsledků, které naplňují uvedený znak přečinu pomluvy, není rozhodné, že zahájená insolvence byla v insolvenčním rejstříku jen 10 dnů (od 26. 4. 2012 až do 3. 5. 2012), jak vytýkal obviněný, protože ze zákonem stanoveného mechanizmu insolvenčního řízení je zřejmé, že uvedené účinky nastávají v řádu jen několika mála hodin (nejpozději do dvou hodin je třeba podle § 101 odst. 1 zák. č. 182/2006 Sb. zahájení insolvenčního řízení oznámit).

Nejvyšší soud dospěl k závěru, že soudy obou stupňů se s uvedenými skutečnostmi důsledně vypořádaly, a to nejen po stránce objektivní, ale posuzovaly uvedený čin obviněného i ze subjektivních hledisek přečinu podle § 184 odst. 1 tr. zákoníku jako úmyslného trestného činu.

K námitce obviněného o neexistenci příčinné souvislosti mezi jeho jednáním a vzniklým následkem, je vhodné jen stručně zmínit, že takové tvrzení obviněného není akceptovatelné se zřetelem na všechny souvislosti, které byly výše rozvedeny. Příčinný vztah, který spojuje jednání s následkem, je nezbytným obligatorním znakem tzv. objektivní stránky trestného činu. Samotná příčinná souvislost mezi protiprávním jednáním pachatele a způsobeným relevantním trestněprávním následkem (účinkem) zakládá trestní odpovědnost pachatele jen za předpokladu, je-li vývoj příčinné souvislosti alespoň v hrubých rysech zahrnut jeho zaviněním (srov. např. rozhodnutí 20/1981 Sb. rozh. tr., rozhodnutí č. 21/1981 Sb. rozh. tr.). Z toho, co bylo uvedeno a soudy prokázáno, je zcela zřejmé, že mezi zaviněným jednáním obviněného a způsobeným následkem (účinkem) existuje příčinná souvislost, neboť to bylo vědomé a cílené jednání obviněného, jež vyvolalo škodlivé následky předpokládané jak u trestného činu vydírání, tak i u trestného činu pomluvy s tím, že u předmětných trestných činů obviněným zamýšlený následek nemusí nastat, stačí pouze, že k takovému následku jednání obviněného směřuje a tento následek z jeho jednání reálně hrozí, což také ze shora uvedených důvodů nastalo.

Poněvadž zjištěné a popsané jednání obviněného vykazuje všechny znaky obou uvedených trestných činů, a to jak přečinu vydírání podle § 175 odst. 1 tr. zákoníku, tak i přečinu pomluvy podle § 184 odst. 1, 2 tr. zákoníku, jak správně tuto právní kvalifikaci soudy obou stupňů posoudily, není možné přiznat opodstatnění výhradě obviněného, že jeho jednání mělo být posuzováno podle norem soukromého, a nikoli trestního práva. Touto námitkou se dovolával aplikace zásady subsidiarity trestní represe a principu ultima ratio a s poukazem na ně své beztrestnosti. Ve smyslu § 12 odst. 2 tr zákoníku platí, že každý protiprávní čin, který vykazuje všechny znaky uvedené v trestním zákoníku, je trestným činem a je třeba vyvodit trestní odpovědnost za jeho spáchání. Aplikovat zásadu uvedenou v § 12 odst. 2 tr. zákoníku lze zejména v případě méně závažného trestného činu, neboť podle § 12 odst. 2 tr. zákoníku trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené je možné uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu. Kritérium společenské škodlivosti případu je doplněno principem „ultima ratio“, z kterého vyplývá, že trestní právo má místo pouze tam, kde jiné prostředky z hlediska ochrany práv fyzických a právnických osob jsou nedostatečné, neúčinné nebo nevhodné (srov. stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu sp. zn. Tpjn 301/2012 ze dne 30. 1. 2013, uveřejněné pod č. 26/2013 Sb. rozh. tr.).

V projednávané věci se již u poškozeného projevily konkrétní dopady činu obviněného, protože poškozený musel vysvětlovat a prokazovat, že není v úpadku a neschopen plnit své závazky. Svou solidností a snahou nejen jeho, ale i ostatních členů jeho advokátní kanceláře, se možné horší následky minimalizovaly.

V daném případě je významné, že, jak bylo výše uvedeno, čin obviněného vykazuje všechny zákonné znaky skutkových podstat jak přečinu vydírání podle § 175 odst. 1 tr. zákoníku, tak i přečinu pomluvy podle § 184 odst. 1, 2 tr. zákoníku. Svou povahou je popsané konkrétní jednání velmi závažné a škodlivé, protože obviněný za účelem prosazení svých nečistých záměrů zneužil zákonného prostředku ve smyslu zákona sloužícího k hájení zájmů dlužníků a v zásadě i soudního řízení k tomu,

aby se domohl neoprávněného obohacení a vážně poškodil čest a dobré jméno druhého. Jde o kriminální jednání, které již stojí mimo rámec obchodně nebo občanskoprávních vztahů, neboť jde o kvalifikovaný kriminální čin, na něž zásady vymezené v ustanovení § 12 odst. 2 tr. zákoníku nedopadají.

Ze všech uvedených důvodů Nejvyšší soud neshledal v napadeném rozhodnutí ani v řízení, které mu předcházelo, vady, které obviněný namítal, neboť použitá právní kvalifikace odpovídá všem stanoveným zákonným podmínkám, jež soudy respektovaly a s patřičnou pečlivostí v odůvodnění přezkoumávaných rozhodnutích vysvětlily. Nejvyšší soud z těchto hledisek dovolání obviněného odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněné.

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- Účast obviněného u hlavního líčení
- Nesprávné poučení
- Nepříčetnost obviněného
- Nároky poškozených (exkluzivně pro předplatitele)
- Nemajetková újma, nutná obrana (exkluzivně pro předplatitele)
- Opatrovník (zmocněnec) poškozeného (exkluzivně pro předplatitele)
- Právní styk s cizinou (exkluzivně pro předplatitele)
- Podjatost soudce
- Poškozený (exkluzivně pro předplatitele)
- Odejmutí věci soudci
- Přerušení výkonu trestu odnětí svobody